

Előfizetési ár

„MAGYAR DOHÁNYUSÁG”-ra

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utálvánnyal minden
postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest,

VI., váczl-körút 35. szám.

Előfizetési ár

„MAGYAR DOHÁNYUSÁG”-ra

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
vagy utálvánnyal minden
postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI. váczl-körút
55. sz., II. em. 20.

MAGYAR DOHÁNYUSÁG.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap.

Hirdetéseket felvevő a kiadóhivatal és az ország minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.

Főelölős szerkesztő és lapfőigazgató:

DARÓCZI VILMOS.

Hirdetéseket felvevő a kiadóhivatal és az ország minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.

TARTALOM: Utószáritás Irta Daróczy Vilmos. — A dohánymag termelése és kezelése. Irta Schiller Aurél, m. kir. dohánybevéltő tiszt Félégházán. — A megoldott mütárgyak kérdése. Irta Wenninger Mátyas, II. br. Weisz Pál. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. Hirdetés.

TÁRGYA: Pipa, szivar, cigaretták. Irta Balogh Imre, dohánybevéltő hivatali vezető Jászkisféren.

Október hó 1-től új előfizetést nyitunk. — Tízlettel kérjük azon t. előfizetőinket, akiknek előfizetésük lejárt, szíveskedjenek az előfizetési pénzt mielőbb beküldeni, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 „
Negyed évre . . . . . 1 „

A „Magyar Dohányuság”

kiadóhivatala.

Utószáritás.

Azt hiszem, alig van gazda, kinek a dohányja ma már fedél alatt ne legyen. Szeretem ezt hinni már csak azért is, mert azon dohányok, melyek későbbben fejlődtek, a kedvező időjárás mellett le lettek szedve és annyira megszáradva, hogy fedél alá jöhettek. De ha mégis volnának még olyanok, kiknek dohányja még most is a szabadban van, ezeket különösen arra kérem, hogy ezen lucskos dohányokat, melyeket másként nem nevezhetek, mert bizonyára vad zölden lettek leszedve és nem volt már idő azokat kellően fülleszteni, őszre vissza voltak zavarva, lucskosan felhúzóva, úgy hogy azok sok hajlandósággal bírnak a teljes megromlásra, ezen dohányokat felette nagy gondnal ritkítsák meg a zsinegen, egyik levet a másiktól elhuzogatva, és ha az idő kedvező, azokat teljesen meg kell száritani, mielőtt a pajtába jönnek. De ha az idő ebben gátolna az által, hogy gyakori és tartós eső — melyre most már számítani kell — következne be, ez esetben ezen dohányokat a pajtában egész átalakuláson kell átvinni, ugyannyira, hogy a már zsinegen levő dohányt, ha az vegyesen mutat, zsek u. m. zöld vizenyős és félszáraz, ez esetben le kell huzni a zsinegről, és a zöld vizenyős dohányleveleket ismét külön kell felhúzni, nehogy tovább együtt maradjanak, s így mindkettő tönkre menjen. Az ilyen újonnan ritkára fűzött dohányt a pajtának szellős részében kell elhelyezni.

Az utószáritásnál a pajtának minden kinyitható része nyitva legyen, és csak azon része zárással el, a hol az eső érheti. Ezen folytonos nyitva tartást mindaddig kell eszközölni, míg a nedves, kódos idő bekövetkezik, a midőn minden nyílást lehetőleg légmentesen el kell zárni, nehogy a dohánynak ezen nagy ellensége azt meglegje. Ha a késő őszi kódos időben a kód már egészen elenyészett és az idő déltájában verőfényessé vált, a mi szintén gyakran előfordulni szokott, ilyenkor a pajtának összes kapuit ki kell nyitni, hogy a do-

hányt a levegő érje, és a benne levő sok nedvességet leapasztassa.

A dohánynak tökéletes kiszáradása a jobb minőség egyik főfeltétele, mert ott, a hol a dohány megpenészedik vagy elrothad, ott a jó minőségről szó sem lehet. Azért tehát a legnagyobb gondunk legyen a dohányt jól megszáritani.

Ez évben nem lehet a dohányt sikerrenek mondani; három osztályba kell sorozni, u. m.

- 1) apró, durvás, kényszeredett;
- 2) nagyobb, jobban kifejlett és rendeztebben érett;
- 3) késői, újabban fejlődött és meg nem érett dohányból.

Ezen három rendühez még csatlakozik egy, mely, fájdalom, majdnem ország-szerre létezik, és ez a kisebb-nagyobb mértékben jégverte dohány. — Nagyon régen volt, hogy a jégverés a dohányban oly nagy kiterjedtségben kárt tett volna, mint ez évben; ritka dohányvidék, ritka termelő, kit e csapás kisebb-nagyobb mértékben ne sújtott volna; és így minőségben úgy sem tökéletes természetű a jégverés majdnem egészen rossz minőségűvé tette.

Ezen a bajon némileg csak úgy segíthetünk, ha majdnem a simítás alkalmával a jégverte dohányt a legnagyobbat gonddal elkülönítjük a jég által össze nem tépett dohánytól, még pedig úgy, hogy a nagyon elvertet egészen külön és ezen kívül még két osztályba elkülönítjük, u. m. a kevésbé elroncsoltat, és csak kissé kilyukasztott levelekre; ezen osztályok külön-külön lesznek simítva. Ezen munkával az átvevőnek nagyon megkönnyítjük a dolgát és magunknak is tetemes hasznot csinálunk; mert így ezen három osztály kihányásnak, III. és II-ik osztálynak is fog osztályoztatni, ellenben ha az össze vissza lesz keverve, megtörténhetik, hogy az I. osztályú dohányt is degradálni lesz kénytelenítve az átvevő, a nagyobb mérvű elkeveredésnél pedig, ahol az egészen elvert levelek a II. és III. osztályba lesznek vegyítve, nem lehet, hogy III-ik oszt. is kihányásnak fog átvétetni. Beláthatja tehát a termelő maga a saját érdekét, melyet csak úgy fog legjobban képviselni, ha a legnagyobb gond és óvatossággal ezt lelkiismeretesen véghez fogja vinni.

A kertész még most szergyeről szergyére menjen és minden régebben beakasztott zsineg dohányt nézzen meg, és ha a levelek egymásra kusztak, huzgálja el egymástól úgy, hogy azok ne érintsék egymást. Nem szükséges ez alkalommal a szokásos kifogatás; de sőt a legerélyesebben tiltassék meg ezen régi rossz munka, mely a dohányban oly sok kárt szokott okozni. En a magam részéről — mint már többször kinyilatkoztattam — kifogatás munkájának nagy ellensége vagyok, mert nem lehet kiszámítani azon kárt, melyet ezen munka a dohányban tesz annak elrongyolásával. A kifogatott dohányok rendszeren a széleiken kezdenek szakadozni és mikor a

simításra kerül a dolog, majdnem csak a szárat simítjuk be egynehány czafranggal.

Ovatosan kell a pajták tetejét megvizsgálni, hogy valamiképp eső vagy hó be ne hatolhasson, ott pedig, a hol a pajták, mint nagyobb részt deszka oldallal vannak ellátva, ilyen helyütt a nyílásokat a havas időjárás kezdete előtt gondosan be kell dugdosni, mert gyakran megtörtént, hogy a legjobb dohányok a pajtában tönkre mentek a hó csapások folytán, mely a zsinegre felhalmozódott és olvadás alkalmával rajta vízzé vált, mi által a dohány elrothadt és tönkre ment.

Legyen gondunk most, hogy minden eszközt a simításra jó idején elkészítsük; a simító asztalokat helyükre állítsuk és a simító házakat egész rendbe hozzuk. Igen helyes dolog, ha a simító asztalokat meggyalultatjuk.

A száritó oszlopok, hadsurak és rudak elhelyezésére legjobb alkalmunk van most. Igen helyesen cselekszünk, ha a dohány tökélet a földből kihuzgáljuk, különösen ott, a hol még nincs bevetve. A kóró kihuzásának helyességéről és hasznosságáról mult számunkban megemlékeztünk; ezáltal csak még azt említhetjük, hogy ezáltal igen sok magot takarított meg, a mennyiben a búzát sorvető géppel vehetjük.

Ha pajtáinkban üres hely maradt, nagyon helyesen cselekszünk, ha ott, a hol a zsinegek sűrűen vannak aggatva, megritkítjuk, és az üres helyekre alkalmazzuk, mindig úgy igyekezzük, hogy a zöldesebb és nyálkásabb dohányok jöjjenek a tágabb helyekre; mert első regula a dohányt a lehető legjobban kiszáritani; a midőn már arról biztosságot szerettünk magunknak, hogy a dohány teljesen száraz, akkor szükséges a simítás előtt pár héttel a dohányt össze szorítani, úgy annyira, hogy az egymást érje, miáltal a dohány még a zsinegen kissé forrásba jön, mely szép szint és ruganyosságot idéz elő, és a raktári fermentálásra nézve előnyt nyújt.

A jól kiszáradt és a dohányokat és aljdohányt könnyen hozzáférhető helyre alkalmazzuk, hogy a simítás ezen kezdetesük meg, és csak azok bevegéztével kezdjük a jobb dohányokat simítani, miáltal azt nyerjük, hogy azok addig is megjobban kiszáradnak.

Daróczy Vilmos.

A dohánymag termelése és kezelése.

Irta: SCHILLER AURÉL, m. kir. dohánybevéltő tiszt Félégházán.

Miután erőteljes, egészséges palántákra, s ebből kifolyólag jó minőségű dohány anyagot csak érett, fajtszta magtól lehet várni, szükséges, hogy ne csak a dohánylevelek, de a dohánymag is, okszerűen kezeltessek. Miután azonban eddig elé a magtermelésre nem nagy gond fordított, ennek okszerű kezeléséről iratok egynehány sort.

Magtermelésre a legerőteljesebb dohánytökek jelölendők ki, melyek a szükséghez ké-

pest többször megkapalándók és szárazság esetén hétéknél legalább is kétszer meglocsolandók.

Ezen magtökeken minden művelet, mint kapálás, töltögetés és kacsozás, a legnagyobb elővigyázatnál hajtandó végre, hogy meg ne sérüljön, s ezáltal a mag fejlődésében ne szenvedjen.

A buga, illetve korona három ágra oszlik, mely a töke legfelsőbb részén van. E három ág középből nő ki az úgynevezett »anya-magtartó«, mely kétségkívül a legjobb magot szolgáltatja. Ezen három ágon kívül azonban rendszeren még három ág fejlődik, melyek azonban csak is fattyuhajtások.

Ha tehát a buga, vagyis korona már annyira kifejlődött, hogy a három főág 3—3 legalsóbb magtartói virágnak, a többi (mellék oldal) fattyuhajtások levágandók, úgy hogy akkor kilenc, illetve az anya-magtartóval együtt csak 10 magtartó hagyandó meg; ha azonban a három alsóbb ágak egyikén is szép, erőteljes magtartó volna, úgy mindegyikén kettő-kettő hagyható meg, s így a legjobb esetben is csak 16 magtartó marad az egyes tökéken.

Levél ezen tökékről csak szeptember hó közepe körül szedendő, midőn tudniillik a levelek már érettek, mivel ezen tökéken későbbben érnek meg, mert a tápanyagot a buga elszívja a levelektől, s inkább a mag, — mint a levelek, — fejlesztésére és érlelésére használja fel. Ilyenkor már a mag is kezd érni, mi arról tudható meg, hogy a magtartó barnulni kezd, s ha már túlérett, akkor felpattan és a magot kiszórja, illetve elhullatja. Azért nem szabad addig várni, míg a magtartó felpattan, hanem ha már egészen barna, egyenként le kell szedni, s napos helyen, — mely azonban szél és eső ellen véde van, — kell szárítani.

Legelőször is az anya-magtartó és a három ágon levő legalsóbb, tehát az anya-magtartóhoz a legközelebbiek érnek meg.

Ha a magtartó felrepedt, akkor a mag már túlérett, s ez épp olyan rossz, mint az éretlen; azért kell szedésénél arra vigyázni, hogy a magtartó egészen barna legyen, mi elég biztosíték arra nézve, hogy a mag már teljesen érett.

Az így kezelt magtartó a szárítón három hét múlva felpattan, s a magot kihullatja, — magától értetődik, hogy egy és ugyanazon száritóra csak egy fajú dohánymag teendő — mely mag azután egy vászon zacskóban elhelyezendő; ez az I. osztályú mag. — A magtartóban azonban még marad mag, mely miután a magtartó oldalához tapadt, kidörzűs-

leendő, s ez a II. osztályú mag, mely azonban minőségére nézve épp olyan jó, mint az előbbi.

A zacskóban elhelyezett magot szellős helyen kell tartani s ügyelni arra, hogy télnek idején meg ne fagyjon, s nedves avagy meleg helyen se legyen, mert akkor csirázásnak indul és hasznavehetlenné válik.

A megoldott műtrágyakérdés.

Az 1886. évi 13. és 43. számú »Gazdasági Lapok«-ban értekeztem a műtrágyáról és annak indirekt hasznáról oly hegyes, súlyos talaju gazdaságokban, melyekben természetes rétek nincsenek — és közöltem a műtrágyával tett kísérleteim eredményeit, melyek — miután csak tavaszi vetéseknél tettek — a két évi száraz nyár folytán csak veszteséget vagy igen csekély hasznót mutattak. A 43. számú lapban megjelent »Műtrágyakérdés« című cikkem ezeket konstatalta:

A II. számú kísérletnél, mely szerint 1,200 □ öibe 1885. év tavaszán 300 kiló csontlisztrágya kézzel és 100 liter zab soros géppel vettettél el, 1886. évről a nem trágyás 1,200 □ öl terméséhez hasonló adós maradt . . . 12 ffrt 86 kr.

Ezen trágyásrészlet 1887. terméstöbbletének értékével, vonatkozva a nemtrágyás részlet termésének értékéhez: le-
rőrt a fenti adósságból . . . 6 ffrt 91½ kr.
marad adós 1888. évre . . . 5 ffrt 94½ kr.

Ugyanis a felhasznált 300 kiló műtrágya ára, a 8 ffrt 50 kr. 25 ffrt 50 kr. ebből visszatérített terméstöbblet értékével
1885. évben . . . 8 ffrt 89 kr.
1886. „ . . . 3 „ 75 „
1887. „ . . . 6 „ 91½ „ 19 ffrt 55½ kr.
adós maradt mint fent . . . 5 ffrt 94½ kr.

Ebből kitűnik, hogy a műtrágya hatása épp úgy, mint az istálló trágyaé is addig tart, míg a növény annak alkotórészeit teljesen fel nem emésztí.

Már sokkal kedvezőbb eredmény mutatkozik a mult évi 43. sz. Gazd. Lapokban közölt III. kísérletnél, mely szerint 1,200 □ öibe sorosgéppel 150 kiló csontlisztrágya és 100 liter zab vettettél el, e 150 kiló trágya ára 100 métermássa vételénél a
7 ffrt 75 kr. . . . 11 ffrt 62½ kr.
ez árból a trágya visszatérített terméstöbbletének értékével
1886. évben . . . 6 ffrt 91 kr.

Az utolsó időben azonban annyira elmérgesedett, egymás iránt annyira szenvedélyesekké lettek, hogy komoly következményektől lehetett tartani.

Csodálatos volt ez a három ember, egész napon át megelőzni igyekeztek egymást sziveség s előzékenységeikkel, a legnagyobb egyetértés s készséggel vállaltve segítettek a teendők pontos, helyes elvégzése körül egymásnak, de dél és este feledve volt a mult, megújult a nibellungok harcza, s egész nagysága, egész erejével mindig megújulva tört ki.

Végre egy alkalommal annyira elragadta heve Dezsőt és Gézát, hogy Jóska közbe nem lépése nélkül szomorú kimenetele lehetett volna.

Igy jött létre azon közös megállapodás, mely ezen pokoli élet beszűntetésére irányult. A családi tanács kimondott ultimátumához híven, már másnap új életrendszert vette kezdetét, étkéseik után azonnal felkeltek az asztaltól s kiki saját szobájába távozott, esténként pedig rendszeren átlátogattak a szomszéd birtokos Kenderesiekhez, hol, mint lányok háznál szokták, igen is szivesen látott vendégekül tekintettek.

Ésők igen jól érezték magokat a kedves család körében, kedélyesen elfecsegték a hosszú estéken át, feltalálták a három Kenderesi testvérben eszményképeiket, kik hivatva

1887. „ . . . 6 ffrt 24½ „ 13 ffrt 15½ kr.
e szerint mutat e műtrágya hasznót 1 ffrt 53 kr.

Ugyan e III. kísérletnél másik 1,200 □ öibe 1886. év tavaszán 150ko. chilisátrótm és 100 liter zab vettettél, e trágya ára volt a 100 kiló 10 ffrt 15 ffrt — kr. ebből a műtrágya visszatérített terméstöbbletével
1886. évben . . . 10 ffrt 36 kr.
1887. „ . . . 3 „ 48 „ 13 ffrt 84 kr.

adós maradt 1888-ra . . . 1 ffrt 16 kr.
Ezen két és három évi pontos kísérletek eredménye, s azon körülmény által, hogy e trágyás vetések fejlődése addig, míg kellő nedvesség azokat ápolta, szembetűnő kedvező volt, inditatta, minden habozás nélkül elhárítottam almási hegyes gazdaságunkban az őszi vetést nagy mértékben műtrágyában megéltetni; — nem is csalaktoztam, mert e műtrágya a buzavetésnél, melynél az őszi és ez évi májusi nedvesség nem hiányzott, sovány talajunkban csudatermést idézett elő, annyira, miszerint bátran elmondhatom, hogy megtaláltam a gazdálkodási kincset, melyet kerestem, és azon forrását, mely képes hivatásomnak és a világ versenyének megfelelni.

Ime szóljanak a következő adatok:
Az almási Ádám majori gazdaságban a VI. számú 45½ holdas (1,200 □ öles) fekete ugar tábla, mely 1876. évtől fogva trágyázva nem lett. 1886. október első két hetében Res-senzahn-féle kettős sorvetőgéppel által elvettett 5,546 liter buzával és ebből 45 hold kénsávvál feltárt 8,275 kiló csontlisztrágyával, melynek tartalma bécsi vegyállomási bizonylat szerint ½—2% lényeg és 18—19% való oldható phosphorsav; fél hold pedig e tábla vizen-
sovány részében ugyane géppel trágya nélkül vettettél el, e fél holdon alól és felül 300+300 □-öl a trágyás részekből karók által kora tavasszal kijelöltetett.

Az októberi esők után a buza buján kelt és gazdagon bokrosodott, de a 600 □ ölnyi trágyázatlan vetés sovány lett.

Ez év tavaszán mindig szembetűnőbb lett e vetés különbözete annyira, hogy a gazdálkodás érdekében celszerűnek véltem a komáromi gárd. egylet tisztelt tagjait felkérni e kísérletvetés állásának megismerésére, mely kéresem folytán az egylet élnoke, titkára és egyik választmányi tagja f. é. május 5-én e buzavetést a helyszínen meg is szemlélte, tapasztalta a rendkívüli különbséget a trágyás és nem trágyás vetés között. A fent kimutatott trágyavetésből esik 1,200 □ öltre

vannak a nő nemes feladatát — mint aszszony — méltóan betölteni.

Volt azonban valami meglepő hasonlat eszményképeik, modor és hajlamaik s kedvenc szenvedélyeik a pipa, szivar és cigaretta között.

A legöregebb Vilma, kissé elhízott, melancholikus, méltóságos, hideg komolysággal, egy nehezen égő dohánynyalt, vagy rosszul tömött pipára emlékeztetett, melyet csak is a folytonos élesztés, vagy véle foglalkozás, vagy a tűz közvetlen érintése képes lángra gyújtani. . . ennek aztán meg is nyerte csakhamar kegyeit Józsi a nagy öblös tájékpipájával; a másik Ilma divatos öltözékével, elegáns modora s mozdulataival, vig de nem tulcsapongó kedélyével egy szép kiállítású szivarhoz hasonlított, ezt azután feltétlenül meghódította Dezső havanna szivarjaival; a harmadik Ilona, szellemes, sziporkázó, ingerkedő, gunyolódó kedélye, kitoró jövedve, örökös kacagása s dalolásával, épp olyan volt, mint egy szabadban égő, szikrákat szóró cigaretta, no ebbe azután Géza bolondult bele az ő cigarettájával.

Szent volt tehát a béke s hogy Csánydy bátyánk hagyományos kifejezéseivel éljek, »szögere akasztva« az ellenmondás cél nélküli — viszketege, boldog, zavartalan nyugalom honolt a Kondorosi testvérek között.

Mindhárman egyszerre vallották be imádotjaiknak olthatatlan örökké égő szerelmö-

TÁRCZA.

Pipa, szivar, cigaretta.

— Elbeszélés. —

IRTA: BALOGHY IMRE, dohánybev. hiv. vezető Jász-kisér.

A »Magyar Dohányujság« eredeti tárczája. /
(Vége.)

Ha láttátok a puskaporba hulló szikra hatását, úgy lehet fogalmatok arról az iszonyú detonációról mit ezen szavak okoztak.

Az arczok Chameleonként változtatták színeiket, hol nekipuráltak, hol elszápadtak, a kezek, a meggyőzni akaró szavak nyomatkéül hevesen hadonáztak, a székek a nehézkes s gyakori mozgástól recsegték — ropogtak, a lábak dobogtak s izléstelenül ide s tova hanyódtak, a pipát huszszor, a szivart tizszer kellett meggyújtani, s az asztal szélire helyezett cigaretta végig égett megától, odatapdva s félelmében leperzselve az asztal polituráját.

És az a kényes természetű jelenet naponta kétszer ismétlődött, s minden vacsora és ebéd-jök programszerű fűszerét képezte.

*) Előző közleményeket lásd a »Magyar Dohányujság« 16. és 17-ik számaiban.

1818 kiló a 7 frt 75 kr. = 14 frt 09 kr. vagyis félholdra 7 " 04 1/2 " A f. é. július 18-án végzett aratás és 26-én megejtett próbacséplés után a következő eredmény bizonyult: a 600 □ öl trágya nélküli részlet termése 102 kéve buza szalmában 424 kiló a 1 kr. értéke . . . 4 frt 24 kr. polyvában 101 ko. a kr. értéke 1 " 01 " 365 lit. szemben 270 kg. a 7 kr. értéke . . . 18 " 90 " Összesen . 24 frt 15 "

ebből levonandó a félholdra eső műtrágya ára . . . 7 " 04 1/2 " marad a fél hold trágyástírd termésének értéke . . . 33 " 17 1/2 " ez értéket a nem trágyás 600 □ -öl termésének értékével összehasonlítva mutatkozik félholdankinti tiszta haszon . . . 9 frt 02 1/2 kr. vagyis magyar holdanként . 18 frt 05 kr. E szerint jövedelmezett a műtrágya a 45 holdon . . . 812 " 25 "

lyeztettem el és ekkép egészen egyenlő viszonyok között fejlődtek a trágyázott és nem trágyázott termények. Ezén mód szerint lehet biztosan konstatalni, hogy a nagybani hasznalat a műtrágyákkal minő eredményt képes felmutatni. Továbbá, hogy kisebb eshetőségek az eredményt ne alterálják, minden parcellát legalább is 2 magyar hold kiterjedésben vettem, mert a félholdas parcelláknál a termés sokkal csekélyebb, semhogy a szem kicséplésénél, ne

A kálai gazdaságban 1887. évben műtrágyázással eszközölt kísérletek kimutatása.

Kísérlet száma	Gabona neve	□ mennyiség holdakban	□ állat trágyával	Műtrágya neve és mennyiség										Műtrágya költség				Termés szemben		átlag a nem trágyázott területen termett	Többlet a trágyázott
				superphosphát ára 7.32	spodium superphosphát ára 6.85	amon ak superphosphát 8.85	párolt csontliszt 7.85	thomas-alak 3.03	chili salétrom 15.85	sav liszt 10.90	fiúmet petroleum finomtrágya-phosphátja	egészben	holdanként	összesen	holdanként	összesen	holdanként				
				k l i o g r a m m o k b a n										frt	kr.	frt	kr.	k i l o g r a m m			
1	Rozs	3	1881	300	—	—	—	—	—	300	—	—	54	66	18	22	2700	900	787	113	
2	"	5	1882	—	—	—	—	1500	—	500	—	—	100	55	20	11	5215	1044	848	196	
3	Buza	2	1881	100	—	—	100	—	100	—	—	—	26	07	13	3 1/2	I. 1063 II. 490 III. 30	791	715	79	
4	"	2	1881	—	—	—	200	—	—	—	—	—	15	70	7	85	I. 1035 II. 440 III. 25	750	715	35	
5	"	1	1881	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	68	—	68	I. 530 II. 70 III. 15	815	715	100	
6	"	5	1881	—	—	—	600	—	300	—	—	—	79	80	15	95	I. 2600 II. 1050 III. 40	738	760	—	
7	"	5	1881	200	—	—	—	1000	500	—	—	—	100	94	20	18	I. 3075 II. 650 III. 30	751	760	—	
8	"	4	1881	400	—	—	—	—	400	—	—	—	72	88	18	22	I. 2950 II. 600 III. 40	897	760	130	
9	Zab	2	1883	—	—	200	—	—	—	—	—	—	17	70	8	85	1170	585	538	47	
10	"	2	1881	—	—	—	—	—	100	—	—	—	26	60	13	30	940	470	385	85	
11	"	2	1881	—	200	—	—	—	—	—	150	—	37	47	18	73	914	457	385	72	
12	"	1	1881	—	150	—	—	—	—	—	—	—	21	17	21	17	481	481	385	96	
13	"	5	1881	—	500	—	—	—	250	250	—	—	101	13	20	26	2150	440	385	55	
14	Bnköny	2	1885	—	200	—	—	—	—	—	—	—	13	70	6	85					
15	Csalamádé	5	1885	—	500	—	—	—	—	—	—	—	34	25	6	85					
16	"	5	1885	—	—	500	—	—	—	—	—	—	44	25	8	85					

a 600 □ öl trágyás részletben termett 149 kéve buza; és pedig szalmában 776 kilót a 1 kr. értéke . . . 7 frt 76 kr. polyvában 152 kilót a 1 kr. értéke . . . 1 " 52 " 545 liter szemben 442 kilót a 7 kr. értéke . . . 30 " 94 " Összesen . 40 frt 22 kr.

ket, egyszerre léptek fel kérejükül, egyszerre nyerték válaszul a boldog „igent”, egyszerre történt az eljegyzés, s egyszerre a tudva lévő hármas lakadalom.

Ezt pedig létrehozta a pipa, szivar és cigarettá.

Valóban oly észrevehetetlen csekélységek működnek közre az ember életében, hogy lehetetlen kételkedni abban, mennyire van minden kicsiségnek bizonyos meghatározott célja, s valóban helyes beosztása az Istennek, a mindent bölcsen, igazságosan intézőnek, hogy nem szeret mindenki egyet, hanem egyik pipát, másik szivart s harmadik cigarettát.

Lám a Kondorosiak fényesen bebizonyították, hogy magába a pipa éppen oly jó mint a szivar, s a szivar semmivel sem rosszabb a cigarettánál.

Vagy ha túl nem lépném a képzelődés netovábbjának korlátait, kíváncsiságom kielégítésül azon merész kérdést tenném, vajlon felváltva, nem volna e szinte jó? . . erre azonban verdiket azok hozhatnának, kik e szabadságot magoknak megengedve, valóban élvezték.

Csak egy maradt még mindég a jövő titka, melyik lesz jobb, a pipa, szivar, vagy a cigarettá-e? mert én ennek a három kedves szép asszonynak jelenleg egymás felett elsőséget adni nem tudok.

Hogy e kimutatás a valóságnak meg is felel, a következő számítás és nyert termés bizonyítja: ha (1/2 holdon 149 kéve) 1 holdon termett 298 kéve buza, akkor 45 holdon termett 13,410 kéve, mely 26 kévével keresztet számítva = 515 kereszt; hozzá a trágyázatlan fél holdon termett 102 kévét, vagyis 3 ker. 24 kévét adva, mutatkozik számítás szerint . . . . . 518 " 24 kéve Termett pedig valósággal 45 1/2 holdon részszel együtt összesen 552 " 13 kéve tehát terméstöbbit . . . 33 " 15 kéve mely többlet azon körülménynek tulajdonítható, hogy e szántóföld laposabb és e szerint jobb talaju részében a műtrágya hatása és eredménye is nagyobb volt.

Ezen kísérletek azon meggyőződést nyújtják, miszerint csakis biztosított tartalmu műtrágyát szerezzünk és azt csakis őszi vetésekre használjuk; tavaszira kapásokra és takarmányműekre az istálló trágyát fordítsuk, melynek kihordása télen át könnyebben megtörténhetik, mint a sok nyári munkák idejében. Duna-Almás, 1887. augusztus 29-én.

Weninger Mátyás.

Ugyanazon lap egy másik száma a műtrágyával való kísérletek tárgyában a következő cikket hozza:

Észrevételek az 1887. évi műtrágyázással folytatott kísérleteimhez.

Annak kiderítése végett, hogy a műtrágyák a praktikus gazdára nézve milyen eredményel járnak, kísérleteimet ugy intéztem, hogy lehetőleg különféle talajban és különféle fekvésű földekben eszközöltessem, de azonkívül hogy ne legyen a művelésben legkisebb különbség sem a trágyázott talajjal szemben, s ez okból gazdaságomban, a kísérleti parcellákat minden tagon a rendes vetések közé helyeztettem el és ekkép egészen egyenlő viszonyok között fejlődtek a trágyázott és nem trágyázott termények.

történhessenek kisebb-nagyobb hibák. A közölt módon pedig gőzgépem ugyanazon viszonyok között csépelhettem egy a kísérleti, mint egyéb rendbeli termésemet.

Áttérve a mult termésre befolyással bíró időjárás viszonyokra, azokat épen nem mondhatom igen kedvezőeknek. A tél legnagyobb részét hó nélküli volt és ennek folytán az őszi vetések takaró nélkül a hideg szelektől szenvedtek, a tavasz kedvező volt ugyan, de reá július első napjaiban rögtön a hőmérő igen magasra szállt és tartósan szárazsággal párosulva a magfejlődést hátrányosan befolyásolta, a mi legfőképpen a tavaszi vetemények eredményén látszik meg.

Ezeket előre bocsátva a jelenben közölt kimutatásból azt lehet következtetni, hogy az 1887. évi folytatolagos műtrágya-kísérlet, épen nem szól a műtrágyákkal jövedelmezőségéről, mert egészben véve a költségek alig egy ötöd-része került meg a terméstöbbit által.

Már pedig a mint a kimutatásban látható, a próbaföldek épen nem voltak gazdagok a trágyában és daczára ennek még a leggazdagabb műtrágyázott parcellák sem mutatnak számbavehető eredményt fel.

Az egyes parcellák eredményeibe nem bocsátkozom, mert ezt a kimutatásban kiki látja.

Csak az 5-ik parcellára figyelmeztetem a t. cz. gazdaközönséget; ezen parcella a fiúmet petroleum finomító-gyártól kísérlettel végett kapott phospháttal trágyázott és pedig holdankint 100 kg. phospháttal (melynek technikus neve ismeretlen állótem); ezen parcellán a terméstöbbit 100 kg. búzát eredményezett. Összehasonlítást végett ugyanabban a táblában még kísérletet tettem; a 4-ik parcellán 100 kg. párolt csontlisszittel holdankint, ennek terméstöbblete 35 kg. holdankint, a 3-ik par-

czellán pedig 50 kg. párolt csontliszt, 50 kg. superphospat és 50 kg. szarvasliszt 76 kg. buza-többléte eredményezett.

Ebből következtetem, hogy a fumei gyár phosphátja igen határos trágya, mely ha olcsón előállítható, a gazda figyelmét nagy érdeklődéssel megérdemeli. Jövedelmezősége annak arától fog függni, de reményleni lehet, hogy a gyár ezen trágya elterjedése végett lehetőleg olcsón fogja áruba bocsájtani.

Csak sajnálatos, hogy az idén még nem kapható és további kísérleteket nem tehetek.

Ezek után, habár a műtrágyázást egészen elítélni nem lehet, mégis ezeknek használata jövőben a jövedelmezőség szempontjából csak akkor nyerhetne kiterjedést, ha a jelenlegi magas árak tetemesen leszállíthatók. Mert ezeknek ára a jelen gabona-árakkal szemben mód nélkül magasak. És még ezen diszharmonia fennáll, a műtrágyák nagyban elterjedése lehetetlenség, mert a gazda még a költségeket sem hozza be a műtrágyákra fordított tőkéknek és haszonról szó sem lehet.

Tehát miért használjuk a műtrágyákat? Akkor célszerűbb más javításokra fordítani figyelmét és pénzt mint csak a műtrágya gyárosok hasznát előmozdítani.

Végre vidékünkön az ideai híresztelt nagy termés eredményéről következtetéseket jelenthetem.

A tényállás szerint az ősziek a közepesnél valamivel nagyobb termést eredményeztek; a tavaszi gabona a közepes aluli, mert ha szalmában szép is az eredmény, de magban gyöngye. Takarmány általában igen kevés termett, leginkább a másodkaszalások, melyeket majdnem nem volt érdemes kaszálni és többnyire lelegettettek, mert a nyári takarmányok, mint csalamádé, végkép elszáradtak. A kapás-növények pedig oly szomorú eredményt ígérnek, hogy azoknak művelési költsége sem kerül meg a termésből.

Ez az ideai termésnek valódi állása vidékünkön.

Kálaz, (Nyitra megye).

Báró Weisz Pál.

VEGYESEK.

A dohány kérdése az országgyűlés előtt.

Még e hóban fogja a kormányelnök, Tisza Kálmán mint pénzügyminiszter a jövő évi

költségvetés előirányzatát hosszabb expozé kíséretében a képviselőháznak benyújtani, és — amint nagyváradi beszédéből tudjuk — nem csekély szerepe lesz itt a dohányügynöknek is, ugyannyira, hogy különös figyelmébe ajánlhatjuk dohánytermelőinknek az azon időben történendő országgyűlési vitákat, a midőn is a dohánykérdés napirenden lesz, mert akkor bizonyára az okszerű dohánytermelés és a csempészet meggátlásáról lesz szó. Mi egyébként e lapok útján olvasóinkat kimerítően értesíteni fogjuk ez ügy minden mozzanatáról, közölve az e tárgyban tartott beszédeket.

Az ideai dohánytermés Biharmegyében — mint bennünk értesítenek — mennyiség és minőségére nézve közepes, csak hogy legnagyobb részben jégverte.

A magyar-óvári m. kir. gazd. akadémián az 1887-8-ik tanvére a beiratás f. é. október hó 1-én vette kezdetét, az ünnepélyes megnyitás 8-án volt, az előadások pedig 10-én kezdődnek. Rendeshallgatók tőla a gymnasiumi, reálistolai vagy kereskedelmi akadémiái tanfolyam befejezése érettségi vizsgálattal kívántatik. Azonkívül egy évi gazdasági gyakorlat kimutatása szükséges. — A rendes hallgatók minden, az akadémián előadott tantárgy hallgatására s az azokból tartott félévi vizsgálatok letételére kötelesek. — A tandíj félévenként 40 frt. Vendéghallgatók, kik tetszés szerint egyes tantárgyakat hallgathatnak, csak önálló egyének lehetnek. Olyanok kik a fentemlített rendes beiratási határidőt elmulasztják, okt. 15-éig utólagos fölvételükért az igazgatóság után a tanári székhöz fordulhatnak, azontul leendő fölvétel ellenben csak a töltelmiveles-, ipar- és kereskedelemügyim. kir. miniszterium engedélyezhet. Meg kell említenünk még, hogy az akadémia azóta, mióta tannelve kizárólagosan magyarra lett, előnös átalakuláson ment át. A végbement átalakulások egyik fontos mozzanata abban áll, hogy az akadémián a most kezdődő tanévtől fogva a régi fogyatékosok helyére új rendes és fegyelmi szabályok lépnek érvénybe, melyeknek hatása a tanítványok megfelelő fejlődésére bizonyára üdvös lesz. — A módosított rend- és fegyelmi szabályokkal az igazgatóság, megkeresésére szívesen szolgál.

Gyümölcs-szállítás. A m. kir. államvasutak igazgatósága közlése teszi, hogy f. hó 5-én 1888. év márczius hó végéig való hatálylval, a m. kir. államvasutak több állomásáról a) a bajor-osztrák-magyar, b) a délnémet kötelekben teljes kocsi-rakományokban feladásához kerülő aszalt gyümölcs és szilvaizs küldemények szállítására közvetlen kötelek díjszabások lépnek életbe. Dálya állomás ezen díjszabásokba egyuttal bevonatván, az ott föladásra kerülő küldeményekre nézve 100 kgknt 25 fillérral rövidített bródi tételek fognak alkalmaztatni. Példányok a m. kir. államvasutak díjszabási ügyosztályában kaphatók.

A burgonya 300 éves jubileuma. A „Landwirth” közlése szerint Boroszlóban mezőúlni szándékolják a burgonyatermelés 300. évét. — A történelmi adatok szerint ugyanis a burgonya 1587-ben hozatott volna Európába, s termelésével Boroszlóban történt az első kísérlet.

Gazdasági kiállítás Nagy-Kanizsán. E hó 1-én nyílt meg Nagy-Kanizsán a zala-megyei gazdasági egyesület által rendezett kiállítás. A Szarvas-szálló csinosan felszerelt nagytermében elrendezett tárlat egészen kellemes benyomást tesz, bár a gazdaközönség nem nagy érdeklődést tanúsított, s a kiállítás a kiállított tárgyak számát tekintve, gyöngynek mondható. A kiállítást Svastits Benő főispán nyitotta meg; osztályai a következők: Szőlő 5 kiállítóval, a tárlat legfigyelemreméltóbb részét képezi. Borok 9 kiállítóval. Gyümölcs 10 kiállítóval. Vetemények és mezzei gazdasági növények 5 kiállítóval. Gabona 5 kiállítóval.

Szerkesztői üzenetek.

Kérjük t. munkatársainkat és tudósítóinkat, hogy közleményeiket idejében beküldeni szíveskedjenek.

R. J. L. Pozsony. A két tárczacikket önmel vettük és mihamarabb közlni fogjuk. A megemlékezés igen jól esett.

S. A. Féléghyáza. Mint láthatja, közölték. Mások is szívesen látjuk, bármely kérdésben írjon. De néhány-néha egy kis tudósítást ír a környékbeli dohányok állásáról, azt is köszönettel vesszük.

Kitüntettetett az 1885-ki budapesti országos kiállításon a kiállítási nagyjéremmel

JUNKER ÉS GAERTNER

hordozható mezei és erdészeti vasutak készítőinek vállalkozói.

(Saját m. kir. és cs. kir. kiz. szab. találmány.)

IRODA:

BUDAPEST, IV. ker., váczi-utca 21. szám.

Legolcsóbb és legelőnyösebb készítmény bessemer aczélsínekkel

(szög és kápos használata nélkül) gazdasági- és erdészeti, ipar és időleges szállításokhoz.

Szab. universalis görgőkocsi legújabb javított rendszerünk után hét különféle használható alakban, minden lehető szállító-sokhoz alkalmas.

Vas elő- és oldalt nyíló kocsik automatikus zárral (saját találmány) kőbányák, kőszénbányák és üstégetőkhöz különösen alkalmas.

Csatlakozás a pályaudvarokhoz stb. stb.

Katalogusok és költségvetések ingyen és bérmentve.

Kitüntettetett az 1886-ki oroszországi kiállításon a nagy ezüst érdeméremmel.